

Erasmuse õpirände koondanalüüs. Õppija kesksel teel, aeglaselt ja süvitsi - inspiratsioon Lagosest.

Õpirände sihtriik: Portugal

Toimumiskoht: Agrupamento de Escolas Gil Eanes, Lagos

Periood: 7.-11.04.2025

Osalejad: Aire Rillo (inglise keele õpetaja, 2. kooliastme õppetooli juht), Kristi Eelmäe (õppejuht), Rene Leiner (arendusjuht)

Koondanalüüs on valminud osalejate õpilepingute ja refleksioonide põhjal. Kooli kodulehel on eraldi pikem ülevaade toimunud õpirändest.

Õpirände eesmärk ja sisu

Külastuse fookuses oli õpirände sihtkooli õppija- ja koostöökesksuse uurimine ning inspireerivate praktikate kogumine üldpädevuste, loovuse, reflekteerimise, digivahendite ning õppija aktiivsuse arendamiseks. Koguti ideid ja kogemusi, mis aitavad arendada koolikultuuri, õpetajate koostööd ning lõimitud ja õppijakeskset õpetamist. Eraldi keskenduti väärtuspõhisele õpetamisele, õpilaste heaolu toetamisele ning rahvusvaheliste õpilaste kohanemise ja hindamise küsimustele. Lisaks oli eesmärgiks tugevdada rahvusvahelise koostöö võimekust ning toetada õpetajate professionaalset arengut.

Kõik kolm osalejat osalesid ulatuslikes tundide vaatlustes, aruteludes õpetajate ja juhtkonnaga, tugispetsialistide töö jälgimises ning seminarides. Refleksioonid näitasid tugevat isiklikku ja professionaalset mõju ning tõid esile mitmeid valdkondi, kus nähakse võimalust ka oma kooli arendamiseks.

Olulisemad tähelepanekud ja tulemused

Agrupamento de Escolas Gil Eanes on mitmest koolihoonest koosnev koolide grupp, mille majad asuvad erinevates Lagos linnaosades. Koolid pakuvad haridust II ja III kooliastmele ning rõhuvad koostööl põhinevale koolikultuurile, paindlikule õppimisele ja kogukondlikule kaasamisele.

Õppijakeskne koolikultuur ja väärtuspõhine haridus

Lagoses kogeti õppijakeskset ja rahulikku koolikeskkonda, kus väga suur rõhk oli suhtlusoskustel, koostööl ja üldpädevuste arendamise - arutlemine, kuulamine, reflekteerimine, koostöö, empaatia. Tunnustati õhustikku, kus valitsevad:

- austus ja hoolivus

- teadlik emotsioonide juhtimine ja refleksioon
- õppija vastutus ja autonoomia

Suurt rõhku pannakse väärtuskasvatusele ning teadlikule enesejuhtimisele. See pole eraldi tund, vaid pidev tööviis. Õpetajad nägid selles suurt väärtust ja tõid välja, et ka meil võiks veelgi teadlikumalt neile oskustele tähelepanu pöörata.

Refleksioon kui teadlik õppeosa

Refleksioon oli koolis süsteemne ja loominguine, mitmekesine ja protsessikeskne. Rakendati enesehindamist, partnerhindamist ning pidevat suulist ja kirjalikku tagasisidet.

Hindamisel rõhutati pingutust, mitte pelgalt tulemust, ning kasutati paindlikke viise, kuidas õpilased said oma töid esitada. See aitas suurendada õpilaste vastutust, loovust ja õppimise autonoomiat.

Saadi mõtteid, kuidas tugevdada refleksiooni ka meie koolis, liikudes pelgalt hindamisest eneseanalüüsini. Kogeti kuidas reflekteerimine ei ole midagi eraldiseisvat, vaid loomulik osa õppimisest.

Teemapõhine õpe, lõiming ja õuesõpe

Tunnustati tugevat valdkondade lõimumist terviklikuks õpikogemuseks – näiteks inglise keel, loodusõpetus ja draama ühises projektis. Saadi inspiratsiooni robootika ja andmetöötamise lõimimisest matemaatikasse, kus töö toimus digikeskkonnas, rühmatöö vormis ja eesmärgipäraselt.

Samuti vaadeldi positiivselt teadlikku õuesõppe rakendamist. Tehnoloogia kasutamine ei tohi olla eesmärk omaette, vaid peab toetama õppesisu ning suurendama osalust ja motivatsiooni. Nähtu kinnitas, et tõeline õppimine toimub siis, kui sisu ja vorm kõnetavad õpilast terviklikult. Õpiränne andis kinnitust, et meie senised sammud selles suunas on olnud õiged ja julgustas edasi katsetama.

Professionaalne areng ja meeskonnakogemus

Osalejad rõhutasid, et rahulik ja hästi struktureeritud õpiränne andis aega ise õppida ja mõtestada. Nädal aitas tugevdada ka meeskonnatunnet ja usaldust, mis on oluline õpetajatevahelises koostöös ja arendusprojektides.

Meeskonnana õppimine ja reflekteerimine oli kogemuse oluline osa. See oli turvaline ja arendav ning tugevdas kogu meeskonna professionaalset ühtsust.

Ühtlasi arenesid enesekindlus ja keelekasutus, koostööoskus ning rahvusvaheline suhtlusvõimekus.

Konkreetsed soovitusi ja ideid edasiseks rakendamiseks õppeprotsessis

1. Õpilasmediatsiooni süsteemi rakendamine

- Väga inspireerivaks peeti õpilastevahelist konfliktide lahendamise süsteemina õpilasmediatsiooni, kus eakaaslased abistavad lahendusteni jõudmisel, arendades kuulamisoskust, empaatiat ja vastutust.
- Psühholoogi eestvedamisel välja töötada pilootprogramm õpilasmediatsiooni loomiseks ja rakendamiseks, alustades koolitusega ja lihtsustatud juhtumite vahendamisega.
- Koolitada vabatahtlikult kandideerivaid õpilasi aktiivse kuulamise, empaatia ja konfliktide lahendamise osas.
- Luua nähtavus ja toimiv koostöömudel sotsiaalpedagoogi, psühholoogi ja mediaatorite vahel, tagades neutraalsuse ja usaldusväärsuse.
- Portugali kooli positiivne kogemus õpilaselt-õpilasele vahendamisega oli inspireeriv. Õpetajad nägid selles suurt potentsiaali: aidata õpilastel õppida konstruktiivset suhtlemist, kuulamist ja konflikti lahendamise oskusi, vähendades samal ajal õpetaja rolli igapäevases “vahemehe” töös.

2. Web Radio kui lõimitud õppeprojekt

- Arendada välja kooliraadio (või podcasti) vormis projekt, kus lõimitakse eesti keel, muusika ning digi- ja meediapädevused.
- Idee on luua keskkond, kus õpilased saavad ise planeerida, salvestada ja jagada erinevat tüüpi sisu, alates intervjuudest kuni muusikasaadeteni.
- Õpilased valivad muusikat, salvestavad saateid, harjutavad esinemist ning saavad tagasisidet keelekasutuse ja esinemisoskuste kohta. Meeskonnas arenevad eneseväljendus- ja koostööoskused.
- Sobib hästi 2.–3. kooliastmele projektõppe või valikkursuse formaadis. Võib alustada väikese töörühma või huvitegevuse tasandil.

3. Koostöise ja teemapõhise õpetamise laiendamine ja võtmekvaliteetide fookus

- Katsetada väikestes õpetajate tiimides teemapõhiseid mini-projekte, kus samal ajal arendatakse õpilastes autonoomiat ja vastutust või muid meie õppeprotsessis olulisi õpiväljundeid ja kvaliteete.
- Kaasata tiimide refleksioonid kooli arendustegevustesse ning jagada parimaid praktikaid kogu kollektiiviga.
- Matemaatikas on hea mõte lõimida see robotikaga, mis on paljudele atraktiivne ja matemaatilise loogika praktiline väljendusvorm.

4. Mentorsüsteem ja õpetajate tugistruktuurid

- Ideid mentorsüsteemi struktuurseks süvendamiseks, uute ja kogenud õpetajate toetuseks: klassi- või kooliastme pedagoogiline koordinaator (pedagoogilised küsimused), kooliastme klassijuhatajate (class-tutor) koordinaator, õppeaine koordinaator, tugimeeskonna liikmed (psühholoog, eripedagoog, sotsiaalpedagoog), õppejuht, direktor.

- Korraldada regulaarselt arutelusid, kus õpetajad saavad jagada oma väljakutseid ja lahendusi ning vähendada läbipõlemisriski.

5. Õuesõppe ja liikumise lõimimine igapäevasesse õppesse

- Käivitada interdistsiplinaarse õuesõppeprogramm väiksemate sammudena – alustada näiteks koridoride, hooviala ja klassiväliste ruumide kasutuselevõttuga.
- Õppejuht analüüsis kehalise aktiivsuse ja heaolu programme, mis toetasid õpilaste füüsilist ja emotsionaalset arengut. Nende plaanib ta kujundada kooliülese heaolu algatuse, mis toetab terviklikku lähenemist õppimisele.
- Aktiveerida Liikuma Kutsuva Kooli meeskond ning luua ühised liikumisalgatused kogu kooliperele.
- Võtta kasutusele liikumispause, õppemängud ja liikuvad õppijaamad.

6. HEV-õpilaste kaasamine ja diferentseeritud õpetamine

- Süvendada õpetajate valmisolekut HEV-märkamiseks ning õpet toetada rohkem koostöö kaudu.
- Kohandada õppeülesandeid individuaalsetest vajadustest lähtuvalt – nt kasutada erinevaid rolle liikumistundides või grupitöös.
- Tugevdada tugispetsialistide ja aineõpetajate vahelist koostööd.

7. Kaasaegsed tagasiside- ja hindamismeetodid

- Rakendada õpilaste enesehindamise tööriistu (nt “tagasiside redel”) pideva arengu toetamiseks.
- Tuua reflekteerimispraktikatesse rohkem valikuvõimalusi ja digitaalsete platvormide ja tööriistade oskuslik ja mõtestatud kasutus klassitöös: nt visuaalne päevik, video-refleksioon, loominguline kokkuvõte, podcastid, filmiprojektid, kunst, liikumine või dramatiseering. Selline lähenemine aitab mõtestada õpikogemust ja arendada üldpädevusi.
- Kujundada arutelude ja eneseanalüüsi kaudu motiveeriv hindamiskeskond, mis arvestab iga õppija individuaalset arenguteed.
- Õppejuhil on plaan arendada uuenduslikke hindamismeetodeid, mis arvestavad õppijate eripäradega ja soodustavad motiveerivat õpikogemust.

8. Õpilaste hääle ja valikuvõimaluste suurendamine

- Pakkuda õpilastele valikuvõimalusi projektide, teemade ja esitusvormide osas.
- Toetada autonoomiat klassiruumis, et õppija tunnetaks oma vastutust ja võimalusi.
- Arendada veelgi õppijakesksemat klassiruumikultuuri, pöörates tähelepanu suhtlemisoskustele, emotsioonide sõnastamisele ja kuulamisoskustele.

9. Rahvusvaheliste õpilaste ja uustulnukate lõimimine

- Kujundada kohanemisraamistik uutele õpilastele (sh rahvusvahelised õppurid), mis sisaldab selget keeleõppe ja koolikultuuri tutvustamise komponenti.
- Plaanis on nähtud eeskujude põhjal rakendada kohandatud lõimimisraamistik.

10. Õpetaja rolli kujundamine õppimise kaasloojana

- Toetada õpetajate arengut suunas, kus nad ei ole pelgalt teadmiste vahendajad, vaid õppimise võimaldajaid ja keskkonna kujundajaid.
- Õpetajana ei pea olema kogu aeg kontrolli all – vahel on kõige tõhusam õppimine see, mis sünnib vabaduses, liikumises ja koostöös. Õppeosakonna juhtimises on plaanis just seda lähenemist rohkem sisse tuua.
- Julgustada avatust, loovust ja usaldust õpilaste autonoomia suunas liikudes.

Õppimiskohad ja peegeldused

- Õpiränne andis kindlustunnet ja kinnitust oma senisele tööle, ent samas ka uusi vaatenurki. Eriti õpilase autonoomia ja mitteformaalse õppimise väärtustamise osas.
- Ühiselt toodi välja, kui oluline on õpetajana ise õppida ja kogeda, et mõista paremini oma õpilaste arenguteid – “selleks et aidata teisel kasvada, tuleb ka endal kasvada”.
- Õpetajad tõdesid, et vähem formaalsust ei tähenda automaatselt vähem kvaliteeti – sageli saavutatakse hoopis sügavam tähendus ja püsivam mõju.
- Uue Erasmus+ perioodi kavandamisel võtta arvesse juhtimiskogemused ja kaasamispraktikad.

Kokkuvõte

Lagoses toimunud õpiränne andis õpetajatele võimaluse sukelduda koolikultuuri, kus väärtustatakse õppijat kui tervikut, tema mõtteid, tundeid ja initsiatiivi. Õppimine toimub rahulikus rütmis, sügava kaasamise ja tõelise koostöö kaudu. Kogemus tõi uusi ideid ja kinnitas varasemaid arengusuundi: üldpädevuste teadlik arendamine, refleksiooni roll, digivahendite loov kasutus ja kogukonna roll hariduses.

Õpiränne Portugali oli sisuline, eesmärgipärane ja inspireeriv. See andis osalejatele väärtuslikke teadmisi, praktilisi tööriistu ja sügavama mõistmise selle kohta, kuidas luua kaasavat, koostööpõhisemat ja õpilast arvestavat õpikogemust. Tekkis mitmekülgne ideepagas, millel on potentsiaal viia edasi nii kooli arengustrateegiaid kui ka igapäevast õppetööd. Tugevdati isiklikku enesekindlust, rahvusvahelist koostööd ja kolleegidevahelist sidet.

Lagoses toimunud töövarjuränne andis mitmekülgse vaate sellele, kuidas koolikultuur, väärtuspõhine juhtimine ja pedagoogiline disain loovad õppimist toetava keskkonna, milles iga osapool tunneb end väärtustatuna.

Õpiränne toetas kooli Erasmus+ plaani nelja fookust: kaasav haridus, mentorlus ja juhtimine, aineülene koostöö ning õppimist toetav hindamine.

Suurima väärtusena toodi välja tundmine, et oleme õigel teel ja et parimat õppimist ei saa sundida, vaid seda saab võimaldada.